

Freund

15.6.2020

76/10/2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi**Lausuntopyyntö 30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1****Luonnos hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt KT Kuntatyöntäjiltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

KT Kuntatyöntajat (KT) yhtyy lakiesityksen yleisarvioissaan Kuntaliiton lausuntoon:

Rakenteelliset uudistukset ovat koulutuspoliittisesti perusteltuja. Nyt lausunnolla oleva esitys sisältää mekaanisena toimenpiteenä tehtävän oppivelvollisuuden korottamisen lisäksi rakenteellisia uudistuksia, jotka oikein toteutettuina voivat mahdollistaa nuorille nykyistä paremmin joustavat oppimisen polut ja tien toisen asteen tutkintoon. Erillään olevat nivelvaiheen koulutukset yhdistettäisiin esityksen mukaan uudeksi tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi. KT pitää esitettyjä rakenteellisia uudistuksia tarkoituksenmukaisina. Ne palvelevat tavoitetta saada kaikki nuoret suorittamaan vähintään toisen asteen koulutus tai tutkinto. Nämä uudistukset olisivat kuitenkin toteutettavissa myös ilman oppivelvollisuuden nostamista 18 vuoteen.

KT kiinnittää huomiota vaikutusten arvioinnin merkityksellisyyteen arvioitaessa onko esitetty oppivelvollisuuden laajentaminen siihen asti kun henkilö täyttää 18 vuotta oikeasuhtainen ja saavutetaanko oppivelvollisuuden laajentamisella sille asetetut tavoitteet. Oppivelvollisuuden laajentaminen kohdistuu koko ikäluokkaan.

Esityksessä ehdotetaan, että perusopetuksen jälkeen suoritettava ammatillinen tutkinto tai lukiokoulutus ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto olisivat jatkossa täysin maksuttomia sen kalenterivuoden loppuun asti, jona opiskelija täyttää 20 vuotta. KT pitää oppivelvollisuuden laajentamiseen esitettyä rahoitusta riittämättömänä suhteessa uudistuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Kustannuksia saataisiin vähennettyä esimerkiksi rajoittamalla koulumatkojen maksuttomuutta vain oppivelvollisiin. Poikkeusoloissa olisi parempi keskittyä turvaamaan olemassa olevat palvelut ja niiden rahoitus, ei lisää-

914960_1_0.docx

mään kuntien tehtäviä ja velvoitteita. Esitys ei saa johtaa siihen, että joillekin kunnille voi syntyä tosiasiallinen velvoite järjestää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta etenkin harvan oppilaitosverkon alueella.

Uudistuksesta aiheutuvat kustannukset ovat pääosin opiskelijan uusien tai kasvavien opintososiaalisten etujen kustannuksia. Tällöin uudistus on yhteydessä suunnitteilla olevaan sosiaaliturvan kokonaisuudistukseen. Hallitus on siten valmistelemassa oppivelvollisuus uudistusta ilman kokonaisnäkemystä sen yhteydestä sosiaaliturvauudistukseen.

Uudistuksen toteuttamisen kustannukset on kaikinensa aliarvioitu. Kustannukset on tarkistettava oikealle tasolle ja kustannukset on korvattava täysimääräisesti kunnille sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjille. Mikäli hallitus ei varaa uudistuksen toteuttamiseksi riittävää rahoitusta, ei uudistusta tule toteuttaa.

KT pitää oppivelvollisuuslain voimaan tulon aikataulua liian kireänä. Oppivelvollisuuden nostamista tulee siirtää koronatilanne ja sen vaikutukset huomioiden. Laki voisi tulla voimaan aikaisintaan 1.8.2022.

KT Kuntatyönantajat (KT) lausuu henkilöstöön ja palvelussuhdeasioihin liittyen seuraavaa:

KT pitää tärkeänä, että lainsäädännössä ei tehdä turhaa valtakunnallista sääntelyä henkilöstön käyttöön liittyen. Kunnat ja kuntayhtymät pystyvät toiminnasta vastaavina työnantajina parhaiten arvioimaan henkilöstön käyttöön liittyvät asiat, kuten resurssoinnin laajuuden, mille henkilöstölle tehtäviä kohdennetaan tai ketä tehtäviin palkataan. Lausunnon kohteena oleva lakiesitys on tästä näkökulmasta varsin onnistunut. KT toivoo, että tämä toteutuu muussakin lausunnon koulutuksen järjestämistä koskevassa sääntelyssä sekä rahoituksen ehdoissa.

KT nostaa esiin yksittäisenä kysymyksenä tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutuksen kelpoisuusvaatimukset. Lakiesityksen perusteella jää epäselväksi, edellytetäänkö ko. koulutuksen opettajalta sitä järjestävän oppilaitoksen mukaista kelpoisuutta (vai kelpaavatko kaikki nykyiset kelpoisuudet järjestäjästä riippumatta).

Odotettavissa on, että monet kunnat pyrkivät keskittämään tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen johonkin yhteen oppilaitokseen. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että ko. oppilaitoksessa annettaisiin opetusta, jota annetaan nykyisin ns. nivelvaiheen opetuksena muissa oppilaitoksissa. Näin ollen yhden oppilaitosmuodon kelpoisuusvaatimukset eivät soveltuisi kaikkeen oppilaitoksen tutkintokoulutukseen valmistavaan koulutukseen.

Freund

15.6.2020

76/10/2020

KT esittää, että tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajan kelpoisuudet määriteltäisiin siten, että kunkin koulutusmuodon (perusopetus, lukio, ammatillinen koulutus) kelpoisuudet toimitaisivat ns. ristiin. Eli kaikkien ko. oppilaitosmuotojen kelpoisuusehtoja voisi soveltaa riippumatta siitä, mihin oppilaitokseen tutkintoon valmistava koulutus on sijoitettu.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Neuvottelupäällikkö

Hannu Freund